

TARTALOM

- **Kislábnyomos életmód**
 - Fenntartható életmód Magyarországon
- **Kislábnyom tippek**
 - Palackozott víz, vízszűrés vagy csapvíz?
- **Kislábnyom hírek itthon**
 - 100 lakásos passzívház Angyalföldön
 - Az aktívház pozitív hatásai
- **Kislábnyom hírek külföldről**
 - Bejelentési kötelezettség a háborús ásványokra
 - Afrikai aranybányák is a fair-trade utat választják
- **Olvasnivaló, érdekes honlapok**
 - Mindennapi történetek az önkéntes egyszerűségről
- **Termékek, szolgáltatások**
 - Áram nélküli mosógépek
- **Igazságosság ökológiai korlátok közt**
 - 30 Projekt: változtass vacsorával!

Beszámolunk az **SZJA 1% felajánlások** felhasználásáról, a **KAP programról** a hírlevél utolsó oldalán található.
Köszönjük minden kedves Olvasónk segítségét!

A "Nagycsalád – kis lábnyom" program őszi barack fája Gödöllőn...

2011 áprilisában zárult Nagycsalád-kis lábnyom c. programunk, melynek végén 20 darab gyümölcsfát osztottak ki a kapcsolódó rendezvények karbon-lábnyomának semlegesítésére.

Hírlevelünk 47., 2012 decemberi számában beszámoltunk arról, hogy néhány fa már 2012-ben terméssel hálálta meg a gondoskodást. Idén további fák fordultak termőre, a képek segítségével az egyik őszi barackfa eddigi történetét meséljük el – reménykedve, hogy ezzel mindenkit faültetésre és gondozásra biztatunk, valamint arra, hogy megossa velünk kislábnyomos-energiaközösséges- és egyéb fáinak, kertjének történetét...

2011 tavaszán, ültetés után: elveszik a sok zöld közt a kertben...

2012 őszén: ebben az évben még nem hozott termést, minden erejét a megerősödésre és növekedésre (és közben CO₂-megkötésre) fordította

2013 őszén: a bőséges 1. termés egy része télire eltéve... (vaníliás őszi barack lekvár mézzel – recept a kiadótól kérhető...)

Fenntartható életmód Magyarországon – lehetséges? De hogyan? Tapasztalatok és tanácsok Egyházásfaluról

A 6 tagú Döry család évekkel ezelőtt költözött Szentendréről Egyházásfaluba. Fizikatanár apuka, vakszakos gyógypedagógus anyuka és egyre felnőttebb gyerekek, 3 lány és 1 fiú. Úgy gondolták és érezték, hogy ott jobban meg tudják valósítani a fenntartható életmódot, amit a következőképpen írnak le:

„A fenntarthatóság egy kicsit többet jelent, mint a környezetvédelem. Ha meg tudjuk oldani, hogy a hulladékok szét legyenek válogatva, vagy a vizek ne legyenek nitrátosak, az még kevés.

A fenntarthatóság az egész életünket érinti. Tehát nemcsak arról van szó, hogy rendbe kell tenni a környezetünket, hanem minden szempontból át kell gondolni, hogy amit csinálunk, az folytatható-e. Magyarán annyi energiát fogyasztani, amennyit a természet hosszú távon biztosít, annyi vizet, amennyit a csapadékból kapunk, annyi fát, amennyit az erdő ad. Ezeket kiszámítja az ember, és akkor rájön, hogy a mai magyar társadalomnak vannak olyan területei, amelyek egyáltalán nem fenntarthatók. Ilyen például az autóközlekedés vagy a gázfűtés, hiszen ezek meg nem újuló fosszilis forrásoknak a végső felhasználását jelentik, miközben a légkörben felszaporítják a szén-dioxidot. Manapság nehéz úgy élni, hogy az embernek a szokásostól lényegesen eltérő életmódját elfogadják egy városi, mondjuk egyetemi környezetben, de mi ezzel próbálkozunk. Lehetőleg önbecsapás nélkül.”¹

Hogy hogyan csinálják?

„A mi házukban az a különleges, hogy nem igazán különleges. Alapvetően falusias, és minden megoldás nagyon olcsó, egyszerű, tanáros. Készen persze sosincs, de megtekinthető; szívesen bemutatjuk a jó fogásokat.

Először is maga a ház vertfalú vályog. Elbontásra volt ítélve, de megmentettük. A felújítás során törekedtünk a fokozatosságra, előbb-utóbb fölül és körben mindenütt tudtuk hőszigetelni, a legfontosabb nyílászárókat kicseréltük háromrétegűekre. Közben mindig figyeltük, hogy ne keletkezzen hőhíd. Szerencsénk is volt, mert a legtöbb helyen nem vályogra kellett tenni a hőszigetelést, hanem fődémre, tornácra, téglahomlokzatra. Végül az északi tömésfalat is leszigeteltük és nem dobta le a közetgyapotot.

A tájolás, a tornác a lelke a háznak. A tornácra szinte csak nem-nyitható termoplán ablakokat tudunk megfizetni, de bevált. A szőlőlugassal együtt megvan a hőszigetelés, hőtartás, árnyékolás, szellőzés - ahogy a nagykönyvben meg van írva.

„Jó környezetvédőként gyűjtjük az esővizet... **de** nem ez a legfontosabb, hanem a **fűtés és a közlekedés**. Ezt mindenkinek üzenjük: fafűtés hőszigeteléssel, kerékpár, vonat. A mi égővünkön ez a fenntartható életmód titka. A fából, biobrikettből a hőszigeteléssel a fenntartható szintig tudtuk csökkenteni fogyasztásunkat. Mindenhová eljutunk villanyvonattal, de amikor csak lehet sportból, lelkesedésből, takarékoságból mindig biciklizünk.”

Nem passzív házat kell csinálni, hanem fenntarthatót: max. annyi fát fogyasszon, amennyi keletkezik.

Ma Magyarországon 8 mázsa fát ad az erdő évente - egy főre. Ezt lehetne növelni erdőszítéssel, faültetéssel talán a duplájára. Ehhez jön még szintén pár mázsa mezőgazdasági hulladék, szalma brikett, kukoricaszár, papírhulladék, stb. Tehát, egy főre mindenképpen 2 tonna alatt kell lennie a tüzelőnek.

$2000 \text{ kg/fő} * 10 \text{ MJ/kg} * 0,8 \text{ hatásfok} = 16000 \text{ MJ fűtés évente és fejenként.}$

kWh-ra átszámolva 4444 kWh. Ez alatt vagyunk. Egy főre 25 négyzetméter fűtött felületet számolva: 177 kWh/m²/év.

Lehet, hogy ez szörnyű értéknek hangzik, de ez az, ami fenntartható fából és mezőgazdasági hulladékból. És ennek a negyede vagy tizede sem fenntartható gázból, villanyból, szénből, gázolajból - bármilyen csodálatos technikák mellett.

A fosszilis energiák megújulási sebessége ugyanis százazred-milliomod része a fogyasztási sebességnek, tehát csak egészen jelképes fogyasztások esetén lehet fenntartható ("sebbenzin").

¹ Forrás: <http://ararat.lutheran.hu/ararat-rovat/2009/201eeladkoeladtoeadzoem-az-bizadto201d>

Kislábnymos életmód: Tapasztalatok és tanácsok Egyházásfaluról

Telepítettünk pár ezer energianyárfát egy degradált területre. Sok hajlogtatás, locsolás, kapálás után jövőre talán már azzal is számolhatunk. (Csak ki kell vágni, behordani, le kell szárítani, gallyazni, darabolni...)"

„A napkollektort magunk készítettük. Annyira egyszerű, hogy még vinklit sem használtunk. A hátulja két bádog lap. Együtt, átfedéssel egészen négyzetes. Kerete tetőléc. Került bele három "leglaposabb" radiátor, távtartók, izolírcsíkok szigetelésnek.

A tetejére két üveglapot rögzítettünk fülekkel, és láss csodát: melegíti a vizet. Pontosabban a zöld fagyállót, ami a kapcsolatot biztosítja a két csőkégyős hőtartály, a fatüzelésű kemence és a használati melegvíz-rendszer között. A titok itt is egyszerű: a bioszolár rendszernek csak annyit kell tudnia, hogy amikor nem fűtünk, akkor a naptól kapjunk azért meleg vizet. Ezt tudja, még túl is teljesíti."

„A szűrkevizet (fürdővíz, mosóvíz, vizelet) egy 12eFt-os fehér köbméteres tartályban gyűjtjük, és onnan egy naponta tíz percre beinduló 7eFt-os szivattyú löki tovább a 30 méterre lévő 7 négyzetméteres nádgyökérszónába. Más nem történik vele. A szivattyúzási költség 1,28 Ft/nap. A vízműveknek pedig fizetjük a csatornadíjat, hogy ne kelljen vitatkozni a talajterhelésről."

„A fenntartható házat gondosan kell üzemeltetni, legyen szó vízről, szűrkevízről, komposztról, állattartásról, energiatakarékoságról, napkollektorról, sparhertről, PB-tűzhelyről, árnyékolásról. Vagy éppen a vécéről...

A fürdőszobában minimál költségvetéssel díszleg egy kukaszerű képződmény szép ülőkével. Kakuka, kakoár, belbudi - valami ilyesmi. Alulra szórunk dióhéjat, forgácsot, papírt. Aztán mindent bele! Az ülőkét kinyitva beindul az alsó elszívású ventilátor. Annyira szagtalan, hogy az már másoknak is feltűnő. Használat után forgácsot, fűrészport vagy hideg hamut szórunk rá, és kész. Hetente, vasárnap, ünnepnapon kivisszük egy fedett komposztra. Kinyit, ráfordít, földet rá, lecsuk. Földet rá, vagy szalmát, vagy egy lapát vakondtúrást, vagy komposztot. Se szag, se por, se lé. Se pók, se légy, se muslica, semmi. Ilyen ez."

Életmódunkban sok mindent közösségi, helyi összefogással tudunk fenntarthatóbbá tenni – ezek a megoldások sem hiányoznak Egyházásfaluról: vannak már megvalósult (pl. közös aratás, csere, ajándékozás) és most kezd kialakulni egy ökofalu, ökoutca infrastruktúrája is.

Dr. Dörly István

További információk:

Az ökoutcáról és ökofaluról: <http://fefe.inf.nyme.hu/ftm/>

Kisfilmek a napenergiáról és az alkalmazott napenergia-hasznosítási megoldásról:

http://www.youtube.com/watch?v=D7m2s5CZtWk&list=PLWSMe5PwxoVZ2fQQOS8BvLzI_wqJpd1zP&index=1

A Dörly család háza novemberben a
Hatékony Ház Napok: Nyisson Ön is!
kampány keretében látogatható lesz. A lehetőségről további információk a www.hatekonyhaz.hu oldalon található.

Kapcsolódó olvasnivaló és felhívásunk **Mindennapi történetek az önkéntes egyszerűséggel** címen Olvasnivaló, érdekes honlapok rovatunkban!

A ZÖLD nem fekete vagy fehér

A Kislábnym hírlevél 9-10-11. és 14. számaiban több olyan, fogyasztóként tapasztalt döntési helyzetet vizsgáltunk, amelyekben nem mindig könnyű megítélni, hogy mi jelenti a leginkább környezet-tudatos választást.

Most újabb ilyen témát veszünk elő: megnézzük, hogy érdemes-e vízsűrős kancsót használnunk palackozott víz vásárlása helyett.

(A forrásként használt kiadvány amerikai, így a szövegben található adatok különböznek a magyarországi helyzettől - a felvetett problémák azonban nálunk is súlyos gondokat okoznak.)

Víztesztek itt:

<http://index.hu/tudomany/2010/08/31/asvanyviz/>
<http://tudatosvasarlo.hu/cikk/termekteszt-csapviz>
<http://tudatosvasarlo.hu/cikk/termekteszt-asvanyviz>
<http://tudatosvasarlo.hu/cikk/vizek-es-palackok>
http://www.interpressmagazin.hu/uploads/ipmteszt/viz_teszt.pdf

Használjunk-e víztisztítót?

A kérdés fehérebb oldala: A palackozott víz eladása rohamtempóban nő – átlag 2%-kal évente (az USA-ban). A rengeteg ásványvíz előállításában hatalmas környezeti terhet jelent, amelyen enyhíthet például az egyre népszerűbb, vízsűrővel ellátott kancsó.

- A palackozott víz fogyasztásával óriási mennyiségű PET-palack válik hulladékká minden évben. 1997 és 2005 között a műanyag palackok gyártása majdnem négyszeresére nőtt az Egyesült Államokban, 3,3 milliárd palackról 15 milliárdra évente! A növekedés azóta is hasonló, az újrahasznosítás mértéke azonban nem követi a termelésnövekedés tempóját.
- A palackozott víz szállítása jelentős energiát igényel, ami természetesen komoly üvegházgáz-kibocsátást is generál (0,25kg CO₂e/palack, ha a víz trópusi szigetekről származik, és valamivel kevesebb, ha az országon belülről).
- A palackozott víz kb. 10.000-szer drágább, mint a csapvíz, és a legtöbb esetben ugyanolyan minőségű. Ha a vásárlók csapvízre váltanának, a megspórolt pénzt felhasználhatnák egyéb környezetvédelmi célokra (ld. zöld közösségi programok támogatására).

A kérdés feketébb oldala: Attól, hogy a szűrő kisebb, mint egy kupac PET-palack, még nem környezetbarát!

- A szűrőbe kerülő aktív szén és ioncserélő gyanta előállításához jelentős mennyiségű energiát igényel. Aktív szenet szén és egyéb széntartalmú anyagok égetésével kapunk, a folyamat üvegházhatású gázok kibocsátásával jár. A szűrők, illetve bizonyos részeik eldobhatók, rendszeresen cserélni kell őket, így hosszabb-rövidebb használat után szemét lesz belőlük. Ahogy szeméttel termel a szűrők és tartozékaik szállítása és csomagolása is.
- A legtöbb esetben a palackozott, illetve házilag szűrt víz minősége nem különbözik a csapvíz minőségétől. Sőt, könnyen lehet, hogy a csapból folyó víz minősége jobb! Ld. fentebb a vízteszteket!

A **Tudatos Vásárlók Egyesülete** és **mások** vízszolgáltatóktól független tesztjei is bizonyítják:

- a csapvíz Magyarország döntő részén teljesen biztonságos;
 - az amúgy biztonságosnak vélt **ásványvizek** között előfordul, **amelyik kevésbé az;**
 - a palackozott vizek nagy részének minősége gyakorlatilag megegyezik a csapvizekével, tehát csak ártás, hogy általánosan jobbak lennének (a csapvíz minősége nyilván településről településre változik).
- (Forrás: <http://okofitnessz.hu/kihivas/csapviz>)

A cikk ötletének forrása: Muren, D. (2009) Green's not Black & White. The Balanced Guide to Making Eco Decisions. Ivy Press

Zavar a hulladékká váló szűrő? Tisztítsunk vizet almahéjjal!

Idén nyáron egy indiai kutató, Ramakrishna Mallampti vezetésével a Szingapúri Nemzeti Egyetem kutatócsoportja nagyszerű és igen olcsó víztisztítási eljárással rukkolt elő: (cirkónium kationokkal átitatott) paradicsom- és almahéjjal vonták ki a nehézfémeket a szennyezett vízmintákból.

Hogyan tisztítja az alma- és paradicsomhéj a vizet?

Mindkét héj kiváló **adszorbens**, azaz nagyfokú hatékonysággal képes megkötni a pl. szerves és szervetlen festékekből, vegyszerekből és rovarirtószerekből származó fémionokat és szerves mérgeket. Amikor a héjakat egy teafilter szerű zsákocskában vízbe teszik, úgy működnek, mint az aktív szénszűrők.

A kísérleti eredmények szerint 8 paradicsom héja például egy óra alatt egy liter vizet tud megtisztítani a nehézfém-ionoktól. Az eredmény nem lesz tökéletesen tiszta víz, de az egészségre káros szennyezett víz iható lesz! Mallampti reménykedik benne, hogy felfedezésével közel 800 millió, víztisztító berendezést nélkülöző vagy szennyezett talajvizet használó emberen tud segíteni szerte a világon.

Forrás és további információ: <http://www.innovateus.net/food/purify-polluted-water-apple-peels>

További Kislábnym tippek heti rendszerességgel a honlapon, illetve a Kislábnym Facebook oldalán!

Elindult hazánk első energiahatékonysági összehasonlító programja

A Knauf Insulation által indított, a Budapesti Műszaki Egyetem, a Magyar Energiahatékonysági Intézet és a Pannon Építőműhely Kft. szakmai támogatásával megvalósuló program célja, hogy egy szigetelt és egy szigetetlen, közel azonos tulajdonságokkal rendelkező családi ház gázfogyasztásának és rezsiköltségének folyamatos mérésével a gyakorlatban bizonyítsa: a hőszigetelt családi házak téli fűtési energiafogyasztása, így rezsije 30-40%-kal is csökkenthető.

A programba pályázat útján 179 jelentkező közül választották ki a 2 ingatlant, amelyeket egy fűtési szezon különbséggel hőszigetelnek. Az első ingatlan szigetelése most megtörtént (a ház a mellékelt képen látható), az összehasonlítások szeptember végén indulnak s folyamatosan online nyomon követhetőek lesznek a www.nalamszigetelnek.hu weboldalon.

Forrás: <http://www.passzivhaz-magazin.hu/kezdetet-vette-magyarorszag-első-energiahatékonysági-összehasonlító-programja/>

Lerakták a 100 lakásos passzívház alapkövét Angyalföldön

A 13. kerületi önkormányzat egyedülálló beruházása, a 100 lakásos Passzívház építése az előzetesen tervezettek szerint rendben halad, a kalkulált ütemterv tartható, így 2014 áprilisára elkészül az épület.

A beruházás összes bekerülési költsége nettó 2,2 milliárd Ft, melyet teljes egészében az önkormányzat finanszíroz. A lakásokat pályázat útján bérlakásként fogja hasznosítani az önkormányzat.

A három épületből álló épületgyűttesben átlagosan 50 m² alapterületű lakások lesznek, minden lakáshoz erkély is készül. Az épületrészek egy belső udvart ölelnek körül, melyen zöldfelület kerül kialakításra, az oldalkerthez kapcsolódóan közösségi teret építenek a lakóközösség számára, az utca felől pedig előkertet alakítanak ki.

Az épület fűtési energia ellátását talajszondás hőszivattyúval oldják meg, a háztartási melegvíz készítésre rásegítő napkollektorokat telepítenek. A hőveszteség minimálisra csökkentése érdekében speciális épületburok készül, valamint hővisszanyerős szellőztetést alkalmaznak majd, ami a használt levegő hőenergiájának 70-90%-át újrahasznosítja.

Az elkészült házat a Darmstadt Passivhaus Institut minősíti majd, melynek egyik feltétele, hogy a fűtési hőigény nem lehet több, mint 15 kWh/m²/év. Ez másfél m³ földgáz energiatarományának felel meg.

A 100 lakásos passzívház a Hatékony Ház Napok: Nyisson Ön is! programban november elején látogatható lesz!

Források: <http://www.budapest13.hu/hirek/20130627/az-orszag-első-100-lakásos-passzivhaz-at-epiti-a-kerületi-onkormanyzat/>; <http://www.passzivhaz-magazin.hu/leraktak-a-szazlakásos-passzivhaz-alapkovet/>; <http://www.greenpressblog.com/2012/07/tervismerteto-100-lakásos-passzivhaz.html>

Az aktívház pozitív hatást gyakorol a környezetre és a közérzetre!

A sok napfény és friss levegő jótékony hatással van közérzetünkre és egészségünkre, fokozza teljesítőképességünket és társas kapcsolatainkra is pozitívan hat. Ezt bizonyítja az a felmérés is, amelyet a berlini Humboldt Egyetem szociológia tanszékének kutatócsoportja végzett. Ennek során a VELUX Cégcsoport aktívház projektjének keretében épült házaiban élő családok mindennapjait, otthoni szokásait vizsgálták.

A ma már rendelkezésre álló technológiák, tudás és termékek segítségével olyan élhető, energia-hatékony épületek hozhatóak létre, mint pl. az aktívház, amely több energiát temel, mint amennyit fölhasznál, és ezt az energiát elsősorban a naptól nyeri az ablakon beáradó napfényből, napelemmel, napkollektorral és hőszivattyúval.

A felmérésben résztvevő családok arról számoltak be, hogy már rövid idő után érezték az aktívház mindennapjaikra gyakorolt jó hatását; produktívabbnak, energikusabbnak és kiegyensúlyozottnak érezték magukat.

Hazánkban is egyre többet hallani az aktívházakról, melyek legismertebb képviselője az Odooprojekt. Az Odoo a BME Építészmérnök hallgatóinak egy nemzetközi versenyre készített minta háza, amely lehetővé teszi, hogy folyamatosan kapcsolatban álljunk környezetünkkel, ami nemcsak egészséges, hanem a fenntartható életvitel alapját is jelenti. A diákok a tervezés során nem csak az építészeti igényeket, az épület energiahatékonyságát és a gazdaságosságot tartották szem előtt, hanem olyan anyagokat kerestek, melyek az építészeti és technológiai igényeknek megfelelnek, tartósak, előállításuk kis környezetterheléssel jár, és nagy

arányban újrahasznosíthatóak, illetve akár újra felhasználhatóak.

Az aktívházakról és az Odooprojektéről már 50. számú hírlevelünkben is írtunk, valamint a Hatékony Ház Napok c. kampányunk keretében szervezünk látogatásokat ide és hasonló energiahatékony épületekbe november második hétvégéjén.

Forrás: <http://hirek.prim.hu/cikk/2013/08/03/nemcsak-újraépítésű-otthon-lehet-szendioxid-semleges>

Hatékony Ház Napok: Nyisson Ön is!

Ha hatékony otthona: mutassa meg segítségünkkel másoknak, ha ilyen otthont szeretne: most lehetősége lesz, hogy jó példákat megnézzen!

Energia-hatékony felújítás: F-ből A+

„Hatékony Ház Napok: Nyisson Ön is!” címmel kampány kezdődött Magyarországon és az Európai Unió további 9 országában.

A klímaváltozással és a növekvő energiakiadásokkal kapcsolatos aggodalom az egész világon hatással van, így az épülettulajdonosok elvárásai is nőnek, egyre többen szeretnék szabványon felüli épületekben lakni és dolgozni. Ennek megfelelően az építészeti szabványok folyamatosan szigorodnak, az Európai Unió országaiban 2021-től már csak ilyen lakóházak építését fogják a hatóságok engedélyezni az **Épületenergetikai Irányelv** (2010/31/EU) alapján.

Ennek érdekében a 3 éves kampány legfontosabb célja, hogy kézzelfogható **tapasztalatot nyújtson az alacsony energiaigényű (avagy közel nulla energiaigényű) épületekről**. Ennek keretében a GreenDependent Intézet és szakmai partnerei egy hiánypótló adatbázisba összegyűjtik, hol és milyen energia-hatékony épületek vannak hazánkban.

Várjuk ezért azon együttműködők jelentkezését, akik ilyen (pl. A+ kategóriás ház, passzív ház) épületben élnek vagy dolgoznak, ilyen épületet terveztek, építettek, esetleg ilyen épületben laknak, dolgoznak ismerősei!

Kérjük, ha ismer ilyen ingatlant, ossza meg az épület adatait ezen elektronikus felmérő kérdőív kitöltésével! A kitöltés kb. 5-10 percet vesz igénybe.

A regisztrált létesítmények közül 2013 és 2014 őszén új és felújított lakóházakat, középületeket tesznek látogathatóvá, nyitnak meg a tulajdonosok vagy az épületet használók, hogy minél többen láthassák, hogyan is épülnek és működnek az energia-hatékony házak.

Ha tehát úgy érzi, hogy **2013. november második hétvégéjén** szívesen kalauzolni a körbe az érdeklődőket alacsony energiaigényű lakó- vagy munkakörnyezetében, és örömmel megosztaná velük az épület előnyeit, építésének/felújításának körülményeit és a használatával kapcsolatos tapasztalatait, regisztráljon honlapunkon kiállítóként.

A látogatható épületeket a <http://hatekonyhaz.hu/property> oldalon tesszük közzé, ahol már meg is tekinthető néhány olyan ház, mely megfelel a szakmai követelményeknek.

A téma iránt érdeklődők számára a honlapon folyamatosan teszünk közzé inspiráló épületeket Európa minden tájáról, melyek idén ősszel szintén várják a látogatókat.

Szakértői adatbázisunkba pedig készséggel fogadjuk azon cégek, vállalkozások jelentkezését, akik tevékenységük során alacsony energiájú, passzív vagy aktív házakkal kerültek kapcsolatba, illetve ezek építésével/felújításával kapcsolatban szereztek értékes tapasztalatokat, szakmai tudást.

További információ: GreenDependent Intézet, 28/412-855; 20/334-2888, info@hatekonyhaz.hu

Forrás: <http://hatekonyhaz.hu/>

A program szakmai partnerei és médiatámogatói:

[Budapesti Műszaki Egyetem](http://www.bme.hu)

(BME)

[Magyar Passzívház Szövetség](http://www.mapasz.hu)

(MAPASZ)

passziv.net

Passzív és energiatakarékos házak - Építetőkől építetteknek

Gödöllői Hírek Online

Pályázatok • Támogatások • Ösztöndíjak
PályázatMenedzser
Pályázati portál & ingyenes pályázati hírlévt

ZÖLDTECH
magazin és piactér
Megújuló energiaforrásokról mindenkinek

A kampány az Európai Unió Intelligens Energia Európa program társfinanszírozásával valósul meg.

Az emberiség okozza a felmelegedést

Csaknem teljes, legalább 95 százalékos bizonyossággal állítható, hogy a hőmérséklet emelkedését az elmúlt évtizedekben főképp emberi tevékenység okozza - áll az ENSZ klímajelentésének tervezetében, amely egyúttal arra is figyelmeztet, hogy ha továbbra is ellenőrizetlenül nő az üvegházgáz-kibocsátás, akkor a tengerszint az évszázad végére akár több mint 91 centiméterrel is növekedhet.

"Rendkívül valószínű, hogy az 1951 és 2010 közötti, átlagos felszíni hőmérsékletnövekedés több mint felét az embernek az éghajlatra gyakorolt hatása okozta" - fogalmaz a jelentéstervezet. "Nagy biztonsággal megállapítható, hogy ennek következtében a 20. század második felében felmelegedett az óceán, olvadt a hó és a jég, megemelkedett az átlagos tengerszint és néhány éghajlati szélső érték megváltozott" - írják a szerzők.

Forrás és további információ: <http://www.greenfo.hu/hirek/2013/08/21/a-emberiseg-okozza-a-felmelegedest>

Bejelentési kötelezettség a háborús ásványokra

Az ásványok elengedhetetlen alapelvei hi-tech készülékeinknek. Ércnek kellenek laptopjaink, mobiltelefonjaink, kórházi műszereink működéséhez. Fogyasztóként bele sem gondolunk, hogy a telekommunikációs eszköz, amit a fülünkhez tartunk, vagy amelynek billentyűzetén írjuk elektronikus üzeneteinket, milyen visszaélésekre nyújt lehetőséget: pénzforrást - évente több százmillió(!) dollárt - ad a világ másik felén a lakosság lemezárulásához, kényszermunkára fogásához, szexuális bántalmazásához.

És gyártóként? Tudatában vagyunk ennek? Ismerjük a termékeinkbe kerülő alapanyagok eredetét? Tudjuk, hogy honnan származik az ón, tantál, volfrám és arany?

Az idei évtől egy amerikai jogszabály szembesíti a gyártókat a fenti kérdésekkel.

Nem mindegy, mi kerül a telefonba

A 2010-ben megalkotott Dodd-Frank jogszabály bejelentési kötelezettséget ró azokra az amerikai cégekre, melyek ásványokat használnak fel termékeikhez. A jogszabály külön kiemeli, hogy a kongói ércet "konfliktus-ásványok", s mint ilyenek tabuk, ipari termelésben nem használhatók. A bejelentési kötelezettség alá eső érintettek köre széles: az amerikai gyáripari szektor nagy felvásárlója a tantálnak (e fémfajta egyötöde Kongóban található), és szinte minden technológiai cég használ ónt és aranyat.

Az amerikai tőzsdefelügyelet (SEC) 2012-es végső szabályozása (PDF) értelmében a bejelentési kötelezettség alá eső vállalatok 2014. május 31-ig kell számot adjanak róla, hogy a 2013-ban gyártott termékeik bármelyike tartalmaz-e konfliktus-ásványt. A szabályozás nem csak az amerikai vállalatokat érinti, hiszen a SEC-nek jelentő cégek a külföldi beszállítóknál is rákérdeznak az ásványok eredetére!

Források és további információ:

http://www.piacessprofit.hu/klimablog/fenntarthato_fejlodes/nepirto_mobiltelefon_haborus_asvanyok/

<http://www.greenbiz.com/blog/2013/08/14/are-you-ready-report-conflict-minerals>

- Kongóról [bővebben](#)
- [makeITfair](#) – projekt az elektronikai ipar tisztaságáért
- Konfliktus-ásványok országok szerint - [térkép](#)
- [Elektronikai cégek környezeti értékelése](#), Greenpeace

Kép forrása: <http://opichicago.wordpress.com>

Az afrikai aranybányák is a fairtrade utat választják

Kelet-Afrikában a higany égetése megszokott látvány az utcákon, otthonokban és bányákban. A folyékony fémmel kivonják az aranyat a kőzetből, majd elpárologtatják, hogy végül csak az aranypelyhek maradjanak. Az arany kinyerése ily módon rendkívül mérgező és sajnos elterjedt gyakorlat.

A dél-amerikai aranybányák már korábban felismerték a helyzet tarthatatlanságát és környezetileg, illetve munka-egészségügyi szempontból is átgondolták bányászati tevékenységüket. A vásárlói zöld igényeket követve a helyzet Afrikában is lassan változni kezd: a [Fairtrade International](#) szeptember elején bejelentette, hogy Tanzánia, Uganda és Kenya 12 bányája egy éven belül etikus aranyat fog értékesíteni.

A szegénység ellen küzdő [Comic Relief](#) nevű brit szervezet támogatásában valósul meg az a három éves program, melynek során az említett bányák átalakítják a munkáltatási és biztonsági gyakorlatukat: tilos lesz a gyermekmunka alkalmazása, az egészségvédelmi és biztonsági szabályokat be kell tartani, és meg kell akadályozni a mérgező anyagok szivárgását. A változtatások célja, hogy az európai, ázsiai és amerikai vásárlók magasabb árat adjanak az új feltételek mellett bányászott "zöld aranyért". Így a bányászok is méltányosabb árat kapnának az aranyukért, és a Fairtrade prémiumból fejlesztésekre, oktatásra, és a közösségépítésre is futná.

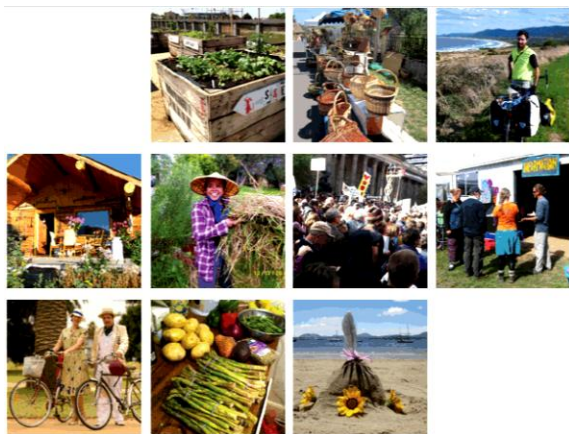
Dél-Amerikában két éve kezdtek fairtrade aranyat árulni – itt a bányászok minimum az LBMA (London Bullion Market Association) ár 95%-át kapják kézhez, ami magasabb, mint amennyit a helyi brókerek fizetnének. A munkakörülmények és a fizetés is méltányos, ráad ásul a bányászok minden kg színarany után 2000 \$-os Fairtrade prémiumot kapnak, amit a helyi közösségbe kell befektetniük. Bővebben a fairtrade aranyról és ezüstről ld. a [Kislábnym hírlevél 24. számát!](#)

Forrás és további információ:

<http://www.theguardian.com/environment/2013/sep/06/fairtrade-gold-africa-mining>

Mindennapi történetek az önkéntes egyszerűségről

Az ausztrál Simplicity Institute 2012 nyarán felhívást tett közzé, amelyben arra biztattak mindenkit, hogy ossza meg velük egyszerűsége törekvésének, egyszerűsített életmódjának történetét.

Egyszerűen élni ma, a fogyasztói társadalomban, amely pont az ellenkező irányba húzna minket, nem egyszerű. Sokszor elszigeteltnek érezzük emiatt magunkat, ezért nagyon fontos, hogy megtaláljuk egymást, és megosszuk egymással történetünket, tapasztalatainkat. Ettől nem csak gazdagabbak leszünk, tanulunk, és támogatjuk egymást, hanem közösen megmutatjuk másoknak, hogy nem csak a fogyasztói életmód létezik és élhető.

A felhívás eredményeként született meg a *Mindennapi történetek az önkéntes egyszerűségről* c. elektronikus kiadvány, amelyben 50 nagyon sokféle, de az egyszerűsége törekvésben egyező élettörténet olvasható – érdemes beleolvasni és inspirációt meríteni belőle! Már csak azért is, mert nem mindenki a fenntarthatóságra, kislábnymos életmódra való törekvés miatt választotta – legalábbis az elején – az egyszerűbb életet: van, akit a sok kölcsön kényszerített

rá: nem bírt fizetni, ezért kisebb lakásba költözött, aztán rájött, hogy így sokkal jobban érzi magát, és kezdett – immár tudatosabban – tovább egyszerűsíteni életén...

Kislábnymos életmód rovatunkba érdeklődéssel várjuk mi is a történeteket, osszák meg velünk tapasztalataikat!

Forrás: <http://simplicityinstitute.org/stories-of-simplicity>

Kiadvány letölthető innen: <http://simplicityinstitute.org/sos.pdf>

A Kicsi Ház, Kicsi Élet mozgalom

Az Egyesült Államokban indult Kicsi Ház mozgalom segít újraértelmezni, hogy mitől lesz a lakhely otthon, erőt ad az embereknek, hogy jobb jövőt teremtsenek maguknak, és a megszokottól eltérő módon éljenek. A Kicsi Élet alapelve, hogy minél kisebb házban, egyszerűen, önfenntartóan, környezet- és társadalomtudatosan, és pénzügyileg fenntartható módon éljenek követői.

A mozgalom tagjai nagyon sokfélék, mégis, a következők általában jellemzik őket:

- ☞ a Kicsi Ház tulajdonosok 65%-nak nincs lakáskölcsöne (a társadalom egészében ez a háztulajdonosok mindössze 29,3%-ról mondható el);
- ☞ a Kicsi Házban lakók 78%-a tulajdonosa is otthonának;
- ☞ az Egyesült Államokban egy saját építésű Kicsi Ház átlagosan 23.000 \$-ba kerül (kb. 5 millió Ft), míg egy átlagos ház több mint 10-szer ennyibe (a lakásköltsön kamatai nélkül!);
- ☞ egy átlagos Kicsi Ház alapterülete 17,3 m², míg egy átlagos házé 195 m².

Forrás: <http://www.thetinylife.com/what-is-the-tiny-house-movement/>

Szuper Otthonok: Hatékony Ház mozgalom Nagy-Britanniában

<http://www.superhomes.org.uk/>

Nagy-Britanniában a Fenntartható Energia Akadémia (*Sustainable Energy Academy*) kezdeményezte egy olyan hálózat létrehozását, amelynek energia-hatékonyan és környezettudatosan felújított házak tulajdonosai a tagjai. Végső céljuk, hogy a Szuper Otthonok hálózatnak 500 tagja legyen, és így az országban bárki kb. 15-20 perc alatt eljuthasson egy ilyen házba, és megnézhesse azt.

A Szuper Otthonok hálózat teljesen non-profit alapon működik, az energiamegtakarítás úttörő háztartásainak lelkesedésére építve. A hálózat tagja az lehet, aki a felújítással min. 60% széndioxid-kibocsátás csökkenést elér.

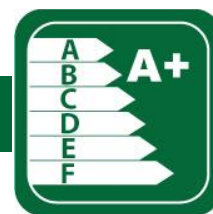
Egyelőre 170 tagja van a hálózatnak, és minden felújítás mögött van valami új ötlet, új megoldás. A tagok mindegyikének meggyőződése, hogy a **felújítás eredményeként otthona nem csak zöldebb, olcsóbban fenntartható, de sokkal kényelmesebb is lett!**

Szuper Otthon nyílt napokat minden évben két alkalommal, márciusban és szeptemberben tartanak. És bár ez a lehetőség a magyar olvasóktól távol van, érdemes az adatbázisban nézelődni, ha inspirációra vágyunk!

A Hatékony Ház: Nyisson Ön is! program keretében a GreenDependent és partnerei pedig keresik a hazai Szuper Otthonokat – keressenek minket, ha ilyen otthonuk van – hogy tanulhassunk egymástól!

Önfenntartó biokiskert – online tanfolyam

„Hozd ki a területedből a maximumot úgy, hogy a növényvédelemre, növényápolásra minimális energiát fordítasz! Az időd sokkal élvezetesebb dolgokra fordíthatod: tervezgetésre, vetésre, a termés betakarítására és felhasználására.”

„Önfenntartó Biokiskert – permakultúra kis helyen” című háromhetes, konzultációval egybekötött online tanfolyam indul 2013. október 14-én a biokiskert.hu-n.

A tanfolyam ára: 19.900 Ft, amelyből 5.000 Ft levásárolható a webáruházban.

Jelentkezés és további információ itt: www.biokiskert.hu/online-tanfolyam

Baji Béla permakultúrás kertje

Új termékminősítés és címke: Fair Wild

A FairWild Szabvány a vadon termő növények gyűjtését és kereskedelmét értékeli ökológiai, társadalmi és gazdasági követelményrendszer alapján. A szabvány használata segít abban, hogy a növényeket úgy kezeljék, gyűjtsék és forgalmazzák, hogy ne sérüljön a populáció és a vidéki termelők is jól járjanak.

A FairWild Alapítvány küldetése – „Célunk, hogy egy világszerte alkalmazható keretet adjunk a vadon gyűjtött természetes összetevők és termékek fenntartható, méltányos és hozzáadott értéket biztosító kezeléséhez és kereskedelméhez.”

Forrás és további információ: <http://www.fairwild.org/>

Áram nélküli mosógépek

1. Három az egyben: mosógép, centrifuga és szobabicikli!

A GiraDora nevű új találmány a gépi mosást olyan területeken is lehetővé teszi, ahol nincs kiépített elektromos hálózat. A műanyag hordóra hasonlító, hordozható eszközt csak fel kell tölteni vízzel, hozzá kell adni a mosószert, majd beletenni a mosandó ruhákat. Ezután a gépen ülve, lábbal kell működtetni az eszközt. Mivel a kezek szabadon maradnak, azokkal szükség esetén más tevékenység is végezhető. A mosógép víztakarékos és centrifugál is, azaz segít elkerülni a ruhák penészedését.

A különös mosógép előállítási költsége mindössze 40 dollár.

Videó a mosógépről és további információ: <http://energiaoldal.hu/aram-nelkuli-mosogep-video/>

2. Spinning-kerékpár hajtja a mosógépet

Kerékpárral hajtott mosógépekből eddig sem volt hiány, arra azonban még nem volt példa, hogy egy spinning kerékpár biztosítsa a mosógép által átalakított mozgási energiát.

A Green Wash koncepció ötletgazdája (Saravanan Nagasundaram) két olyan dolgot hozott össze, amelyeknek látszólag semmi közük egymáshoz: a spinning-kerékpár és egy mosógép szokatlan duója nemcsak környezetbarát, hanem egészségtudatos megoldás is. A mosás egyben egy jó kis edzést jelent, és ráadásul nem lehet csak úgy a program felénél abbahagyni a tekerést, ha meg akarunk szabadulni a szennyestől.

Forrás: <http://4szoba.hu/cikk/3092-spinningkerekpar-hajtja-a-mosogepet>

Hőből áramot előállító, mobiltöltős kempingfűzők

Power Pot áramtermelő főzőedény

- bármilyen hőforrásra téve (nyílt tűzön is) termel áramot
- 1-2 óra alatt tölti a telefont
- Ára: 149 \$
- Megrendelhető:
<http://www.thepowerpot.com>

BioLite fatüzelésű kempingfűző

- 4,5 fél perc alatt forral fel 1 liter vizet
- szinte minden USB-vel tölthető eszközt tölt
- Ára: 129,95 \$
- Megrendelhető:
<http://www.biolitestove.com/>

Igazságosság ökológiai korlátok közt

- hogy mindenkinek jusson, de maradjon is

Az emberiség fenntarthatósági megállapodása az egyenlőségről (People's Sustainability Treaty on Equity)

Az egyenlőtlenség csökkentése létfontosságú ahhoz, hogy az emberiség a fenntarthatóság útjára lépjen. Hiszen az egyenlőtlenség bizalmatlanságot szül, és megnehezíti olyan együttműködési megállapodások életbelépését, amelyek a társadalmi, gazdasági, környezeti és politikai problémák orvoslását célozzák.

Az Egyenlőség Kezdeményezés (Initiative for Equality - IfE) egy globális civil szervezet, amely az olyan fenntartható társadalmi, gazdasági és politikai rendszerekért lobbizik, amelyek társadalmi-gazdasági egyenlőséget és igazságosságot teremtenek minden, közösség, társadalom számára, valamint egyenlő jogot biztosítanak a jóléthez, az erőforrásokhoz és a tiszta környezethez. A Kezdeményezés a világon egyedülállóan közösségek véleményére, tapasztalataira építve próbálja megérteni és kezelni az egyenlőtlenség kérdését a világ minden táján, amelyhez kiterjedt globális hálózatát használja. A közösségek képviselőit információterjesztésen, kampányokon, alternatív gazdasági modellek és szakpolitikák kidolgozásán, globális hálózatépítésen, közösségfejlesztésen, képzéseken és stratégiaileg meghatározott politikai aktivizmuson keresztül valósítja meg.

Hogyan lehetsz akár Te is részese ennek az egyedülálló kezdeményezésnek? Olvasd el és írd alá az Emberiség Fenntarthatósági Megállapodását az Egyenlőségről, amelyhez már 260-an (egyének és szervezetek) csatlakoztak világszerte. Az aláírók olyan rendszerszintű változást sürgetnek, amely szignifikánsan hozzájárul az egyenlőtlenség és szegénység felszámolásához, előnyben részesíti az emberi jólétet, mindenki számára biztosítja a fenntartható fejlődéshez való jogot, környezeti igazságosságot szolgáltat, és békét hoz az emberek közé. Az egyezményhez csatlakozók fellépnek azon gazdasági és politikai rendszerek ellen, amelyek állandósítják az emberiség problémáit, figyelmen kívül hagynak nemzetközi megállapodásokat és intézményeket, és ezáltal késleltetik a szükséges rendszerszintű változás bekövetkezését.

Forrás: https://www.initiativeforequality.org/index.php/get-involved/sign-equity-treaty?cdpetitions_limitstart=240

Igazságosság ökológiai korlátok közt: jó példák

A Kislányom hírlevélben sorozatot indítottunk, amelyben különböző kezdeményezőket mutatunk majd be, olyanokat, amelyek célja egy egyenlőbb, igazságosabb világ létrehozása úgy, hogy közben planetáris határainkat is figyelembe vesszük. Következő példánk a

30 Projekt: változtass vacsorával!

A 2010-ben, az Egyesült Államokban útjára indított 30 Projekt célja, hogy a globális élelmiszer-rendszert változtassa meg. A projekt elindítói hisznek abban, hogyha megnézzük, a legutóbbi 30 évben hogyan "fejlődött" az élelmiszer termelési és fogyasztási rendszer, megértjük, miért jutottunk el oda, ahol most tartunk, vagyis hogy miért éheznek 1 milliárd ember, míg másik 1 milliárd túlsúly problémákkal küzd. A 30 Projekt küldetése, hogy azzá az asztallá váljon, amely köré azokat az embereket ülteti le, akik segíteni tudnak abban, hogy élelmiszer-rendszerünk igazán egészségessé és fenntarthatóvá váljon, azaz például ne legyen, abszurd módon, a helyi, egészséges élelmiszer drágább, mint az egészségtelen, tömeggyártott és messziről szállított.

Amellett, hogy a témában legbefolyásosabb 30 szervezetet, személyt és döntéshozót összekötik (azaz egy asztalhoz ültetik) a rendszerszintű változás elindítása érdekében, a 30 Projekt gyakorlatias projekteket is kezdeményez. Például, vacsorákat szerveznek, illetve mindenkit arra biztatnak, hogy szervezzen baráti, ismerősi, tudatosságot formáló vacsorákat – hiszen **azzal, hogy mit eszünk és főzünk, egyben "szavazunk" arról, hogy mit, hol és hogyan termelnek.** Ezért a 30 Projekt vacsorái nem csak az evésről-ivásról szólnak: igyekeznek rajtuk keresztül az élelmiszerhez kapcsolódó környezeti, gazdasági és társadalmi problémákat, kihívásokat és lehetőségeket összekötni, és a vacsora helyszínén pozitív változást generálni. Egy San Francisco-i vacsora résztvevői például a helyszínen olyan üvegházat építettek, ahol később nem csak növényeket lehet termesztetni, hanem további vacsorákat és egyéb oktatási programokat tartani.

Forrás és további részletek: http://intezet.greendependent.org/documents/CONVERGE_ebook_EquityWithinLimits_initiatives_web.pdf

Ezt a rovatot a következő szervezetek és programok közreműködésével és támogatásával írjuk:

Hasznos információk, kapcsolat

SZJA 1% felajánlások (2012):

A GreenDependent Egyesület a 2012-es évre – 2013-ban az egyesület számlájára beérkezett – kapott SZJA 1% összege: **42.265 Ft.** A kapott SZJA 1%-ot a GreenDependent Egyesület Gödöllőn működő lakossági, mindenki számára nyitott klíma-klubjának működtetésére, valamint a gödöllői helyi sajtóban rendszeresen megjelenő környezetvédelmi rovatba történő cikkek és a Kislábnym Hírlevelek írására fordította. (részletes beszámoló [itt](#))

KAP program (MagNet Bank):

A kapott támogatás összege: 16.501 Ft, amelyet a következőképpen használtunk fel (saját forrásainkkal kiegészítve): a honlap menüsorába beillesztettük a „Kislábnym tippek” rovatot, amit hetente egyszer bővítünk egy-egy aktuális, kislábnymos életmóddal kapcsolatos témakörben összegyűjtött ötletgyűjteménnyel. Emellett a honlapot új funkcióval bővítettük, így most minden cikk végén az olvasónak lehetősége van közvetlenül tetszést nyilvánítani a Facebook portálunkon is megjelenő híreinkkel kapcsolatban.

Szerkeszti: Vadovics Edina

Közreműködött: Antal Orsolya, Gáll Veronika, Kiss Veronika,
és Vadovics Kristóf

Design: Iconica Bt.

Szerkesztőség: GreenDependent Egyesület

2100 Gödöllő, Éva u. 4.

Tel.: 06-28-412-855

E-mail: info@greendependent.org

Honlap: www.greendependent.org

A Kislábnym Hírlevél korábbi számai a www.kislabnyom.hu oldalon megtalálhatók és onnan letölthetők.

A hírlevelet az info@kislabnyom.hu címen lehet lemondani.

A GreenDependent Egyesület a következő szakmai szervezetek tagja:

klimabaratt.hu

Klimabarát Települések Szövetsége

Resource Cap Coalition

(Európai Koalíció az Erőforrás Használat Csökkentéséért)

[resourcecapcoalition](http://resourcecapcoalition.org)